

Lovforslag nr. L 196. Fremsat den 24. februar 1993 af kirkeministeren (A. O. Andersen)

Forslag

til

Lov om kirken i Grønland

§ 1. Grønland udgør et selvstændigt stift inden for den danske folkekirke.

§ 2. Med virkning fra den 1. august 1993 oprettes et nyt bispeembede med Vor Frelser kirke i Nuuk som domkirke.

§ 3. Biskoppen over Grønlands stift ansættes og afskediges ved kongelig resolution.

Stk. 2. Til biskop kan kun udnævnes en person, der er eller har været ansat som præst i den grønlandske kirke, og som:

- 1) har bestået teologisk kandidateksamen fra et dansk universitet eller
- 2) har været præst eller opfylder betingelserne for at blive præst i den danske folkekirke eller
- 3) har en uddannelse, der med hensyn til almindelige kundskaber kan sidestilles med læreruddannelse i Danmark, herunder læreruddannelse fra seminariet i Nuuk, og herudover har fået en videregående uddannelse i kristendomskundskab eller
- 4) har gennemført en af Grønlands hjemmestyre forordnet teologisk uddannelse med henblik på ansættelse i den grønlandske kirke.

§ 4. Hjemmestyret indstiller biskoppen til udnævnelse efter en forudgående afstemning blandt menighedsrepræsentanter og præster.

Stk. 2. Hjemmestyret indstiller den kandidat, der ved afstemningen har fået flest stemmer.

Stk. 3. I tilfælde af stemmelighed foretages omvalg. Hvis der efter omvalg igen opstår stemmelighed mellem de kandidater, der har opnået flest stemmer, afgør Landsstyremed-

lemmet for Kirken, hvilken af disse kandidater, hjemmestyret skal indstille.

Stk. 4. Kirkeministeren indstiller den i stk. 2 eller 3 nævnte kandidat til kongelig udnævnelse.

§ 5. Grønlands hjemmestyre fastsætter ved landstingsforordning nærmere regler om kirken i Grønland, herunder om dannelse af repræsentationer for menighederne og om repræsentationernes rettigheder og pligter samt om afstemningens gennemførelse ved valg af biskop.

§ 6. Regler om kirkebøgernes førelse og om anmeldelse af fødsler, navngivning og dødsfald til kirkebøgerne samt om pligt til at afgive indberetninger fastsættes ved landstingsforordning af Grønlands hjemmestyre svarende til de af kirkeministeren fastsatte regler herom.

§ 7. Loven træder i kraft den 1. august 1993.

Stk. 2. Samtidig ophæves:

- 1) Lov nr. 587 af 29. november 1978 om kirken i Grønland. Bekendtgørelser m.v. udstedt i medfør af den i 1. pkt. nævnte lov forbliver i kraft, indtil de ændres eller ophæves ved bestemmelser udstedt i medfør af denne lov.
 - 2) Kongelig anordning nr. 388 af 24. august 1985 om ikrafttræden i Grønland af lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning.
- Stk. 3.* Stillingen som biskop besættes første gang med vicebiskoppen.
- Stk. 4.* Valg af biskop, jf. § 4, finder første gang sted ved indtrædende ledighed i stillingen.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Grønlands hjemmestyre har udtrykt ønske om, at der søges gennemført en ændring af lovgivningen, således at Grønland bliver et selvstændigt stift inden for den danske folkekirke, og der oprettes en stilling som biskop over Grønlands stift.

Efter forhandling med hjemmestyret foreslås det derfor, at Grønland, der hidtil har været en del af Københavns stift, udskilles fra dette stift og oprettes som et selvstændigt stift, Grønlands stift.

Forslaget indebærer, at der oprettes et bispeembede i Grønland. Stillingen som biskop ønskes besat med den nuværende vicebiskop.

Forslaget forudsætter, at reglerne i den kirkelige lovgivning, hvorefter biskopperne udnævnes af Dronningen efter indstilling fra kirkeministeren, ikke ændres. Dog skal resultatet af bispevalget, der skal finde sted efter regler fastsat af hjemmestyret, fremsendes gennem hjemmestyret til kirkeministeren.

Biskoppen over Grønlands stift vil i lighed med de øvrige biskopper i den danske folkekirke i sin embedsvirksomhed høre under kirkeministerens tilsyn, og biskoppen vil som tilsynsførende med stiftets præster og menigheder være ansvarlig for, at præsternes embedsførelse er i overensstemmelse med folkekirkens bekendelsesgrundlag.

Forslaget medfører endvidere, at Vor Frelser kirke i Nuuk bliver domkirke.

Lovforslaget medfører ingen ændringer i de gældende regler for udnævnelse af præster og provster i Grønland. Disse vil fortsat være ansat som tjenestemænd under hjemmestyret.

Gennemførelsen af forslaget, der har været forhandlet med Grønlands hjemmestyre og med biskoppen over Københavns stift, vil betyde en merudgift for staten, svarende til en bispeløn, idet vicebiskoppen ligesom præsterne og provsterne har været ansat og aflønnet af hjemmestyret. Den statslige merudgift forudsættes kompenseret ved fastsættelse af bloktilskuddet til Grønlands hjemmestyre. Lovforslaget indebærer i øvrigt ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

Grønlands hjemmestyre har givet sin tilslutning til, at Grønlands stift oprettes i overensstemmelse med reglerne i lovforslaget.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen vedrører alene den geografiske afgrænsning af det nye stift.

Til § 2

I forbindelse med oprettelse af Grønlands stift skal der oprettes et bispeembede, og det foreslås, at Vor Frelser kirke i Nuuk bliver domkirke.

Til § 3

Til stk. 1

Den foreslåede bestemmelse om, at biskoppen over Grønlands stift ansættes og afskediges af Dronningen efter indstilling fra kirkeministeren, er begrundet i hensynet til folkekirkens enhed, og til at kirkeministeren over for Folketing og regering er ansvarlig for, at folkekirkens virksomhed foregår på kirkens bekendelsesgrundlag.

Til stk. 2

Under hensyn til de grønlandske forhold er det fundet rimeligt at fravige det i lov nr. 238 af 4. juni 1980 om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning fastsatte uddannelseskra, hvorefter der kun kan udnævnes personer, der har bestået teologisk kandidatexamen fra et universitet her i landet. Det bør derimod være en betingelse for udnævnelse, at vedkommende er eller tidligere har været ansat som præst i Grønland, således at der fastsættes samme kvalifikationskrav, som ifølge de gældende regler kræves opfyldt for at kunne opstille som kandidat ved valg af vicebiskop, jf. Grønlands hjemmestyres bekendtgørelse nr. 1 af 27. januar 1984 om valg af vicebiskop for Grønland.

Til § 4

Til stk. 1

Der stilles forslag om, at der foretages afstemning om de foreslåede kandidater blandt menighedsrepræsentanter og præster i Grønland. Afstemningen foregår efter regler fastsat af Grønlands hjemmestyre, jf. § 5.

Til stk. 2 og 3

Det foreslås endvidere, at hjemmestyret skal indstille den kandidat, der ved afstemningen har fået flest stemmer. Ved stemmelighed foreslås det, at der foretages omvalg.

Til stk. 4

Det foreslås, at kirkeministeren i sin indstilling til Dronningen er forpligtet til at følge afstemningsresultatet og hjemmestyrets indstilling.

Til § 5

Efter den gældende lov om kirken i Grønland fastsætter hjemmestyret regler om *styrelsen* af kirken i Grønland.

Efter den foreslåede bestemmelse tillægges hjemmestyret kompetence til ikke blot at fastsætte regler om styrelsen af kirken, men til *generel* regelfastsættelse for kirken i Grønland.

Til § 6

Den hidtil gældende bemyndigelse for kirkeministeren til at fastsætte de nærmere regler for kirkebøgenes førelse foreslås overdraget til Grønlands hjemmestyre. Hjemmestyret kan tilslutte sig, at regler om kirkebøgenes førelse og om anmeldelse af fødsler, navngivning og dødsfald til kirkebøgerne samt om pligt til at afgive indberetninger bør være ensartede for Grønland og Danmark, men hjemmestyret ønsker at få overdraget kompetencen til at udmønte reglerne ved hjemmestyrelovgivningen i fortsættelse af den ved § 5 tillagte kompetence til en generel regelfastsættelse for kirken i Grønland.

Til § 7

Gennemførelsen af lovforslaget indebærer, at den gældende lov nr. 587 af 29. november 1978 om kirken i Grønland ophæves. De i medfør af den gældende lov udstedte bekendtgørelser og landstingsforordninger om kirken i Grønland foreslås dog opretholdt, indtil nye regler efter gennemførelsen af nærværende lovforslag udstedes.

Det er endvidere en konsekvens af lovforslaget, at kongelig anordning nr. 388 af 24. august 1985 om ikrafttræden i Grønland af lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning ophæves, da anordningen omhandler grønlandsk deltagelse i valg af biskop over Københavns stift.

Stillingen som biskop over Grønlands stift ønskes besat med den nuværende vicebiskop Kristian Mørch, der er ansat af Grønlands hjemmestyre, og som har beklædt stillingen siden 1. august 1984.